

Tam, kde sú jeho mošči, nebývajú epidémie Pamiatka svjaščenno mučenika Charalampija, 10./23.február

Je už pravidlom, že o mučeníkoch prvých storočí sa vie veľmi málo. Všetko, čo bolo do ich podvihu, ostáva neznámym a čo bolo potom, často pokrýva národné podanie (tradícia). Preto sa minimálne pokúsime prebádať osud svjaščenno mučenika Charalampija, ktorý sa narodil 100 rokov po Christovi a až v hlbokjej starobe sa podrobil skúške svojej viery a vytrvalosti.

Charalampij bol biskupom mesta Magnesia v Thesálii patriacej Rímskej ríši (územie dnešného Grécka). V prvých storočiach kresťanstva bol biskup v podstate hlavou kresťanskej obce toho alebo iného veľkého mesta (prípadne oblasti). Nebol však obklopený výnimočnými poctami a mohol rovnako tak, ako jeho stádo, zarábať na živobytie jednoduchou prácou. Konkrétne diela Charalampija v jeho biskupskej službe nie sú známe, no chýry o ňom ako o vynikajúcom pastierovi a misionárovi obracajúcom na kresťanstvo pohanov došli až ku správcovi provincie. V tom čase ju spravoval Lukian. Priviedli k nemu 113 ročného starca. Podľa všetkého nasledovali aj láskavosti, aj zastrášovanie, no svätý odmietol zriecť sa svojej viery a prinášať obety bohom, a tiež priznávať božskosť imperátora. Lukian a veliteľ vojska Lucius podrobili starca trýzneniam: nešťastníka zavesili, hobl'ovali jeho telo železnými hákmi, zdierajúc mu kožu. Starac iba ďakoval mučiteľom a hovoril: „I keď ste zodrali moje telo, obnovili ste môjho ducha!“ Krotkosť, vytrvalosť a viera tohto človeka zapôsobila na dvoch vojakov - Porfíria a Vaptosa, ktorí sa stali kresťanmi. Okamžite ich rozsekli mečom. Týchto statočných ľudí si dnes ctíme v jeden deň so starcom - mučeníkom.

V tých časoch sa mučenia a popravy stali divadlom. Legendy veľmi často svedčia o tom, ako sa samotní mučitelia stávali mučeníkmi - vyznajúc Christa, a ako o tom hovorí Cirkev, pokrstiac sa vlastnou krvou prežili ako kresťania posledné minúty alebo hodiny. Tak aj mučeníctvo starca - biskupa nenechalo ľahostajnými ani mnohých svedkov. Traja z nich - ženy - verejne vyznali kresťanstvo a boli zabité v ten deň.

Takýto sled udalostí ešte viac rozčúlil veliteľa Lucia, ktorý vytrhol nástroj mučenia vojakom a sám sa podujal mučiť Charalampija. Traduje sa, že zrazu veliteľove ruky ochrnuli a bezvládne ovisli popri tele. Vtedy hlava provincie, Lukian, stratil od hnevu rozum a plúvol do tváre Charalampijovi. Podanie hovorí, že v tom momente šiju tohto človeka skrútil krč a jeho tvár sa otočila o 180°.

Po modlitbách svätého boli mučitelia vyliečení, Lucius prosil o odpustenie a vyjadril želanie pokrstiť sa. Mučenie a honba na kresťanov v tej oblasti boli pozastavené. No Lukian povedal, že aj tak je povinný upovedomiť o tom, čo sa stalo, imperátora Septima Severa.

Septimus Severus vládol Rímu od r. 193 do r. 211, k moci prišiel cez krv a vojenskú vzburu a celé jeho vládnutie sa vyznačovalo posilnením militarizmu a nepriemeraným správaním ku kresťanom. Významné je jeho nariadenie, ktoré vyšlo v r. 202 (možno práve po umučení Charalampija), ktoré zakazovalo obyvateľom Rímskej ríše obracať sa na kresťanstvo a judaizmus. Či treba hovoriť o tom, akou reakciou pocítil túto zvesť korunovaný pohan?

Prikázal priviesť starca k nemu. A začal sa nový kolotoč mučení... Do brady trpiteľa vplietli povraz, a tak ho priviedli k imperátorovi. Sprvu tento nariadil nové mučenia ohňom a železom, a až potom vykonal výsluch. Z ľstivého želania vyhovieť vládcovi dokonca jeho milienka sypala žeravé uhlie na hlavu a tvár 113-ročného biskupa... Vladár vypočúval a skúšal svätého. Napríklad, prikázal priviesť k nemu posadnutého človeka, ktorý pred 35 rokmi zabil a okradol svojho blízkeho. Posadnutému sa nepodarilo vojsť, pretože démon kvôli blízkosti svätého zareval a na príkaz biskupa vyšiel z posadnutého.

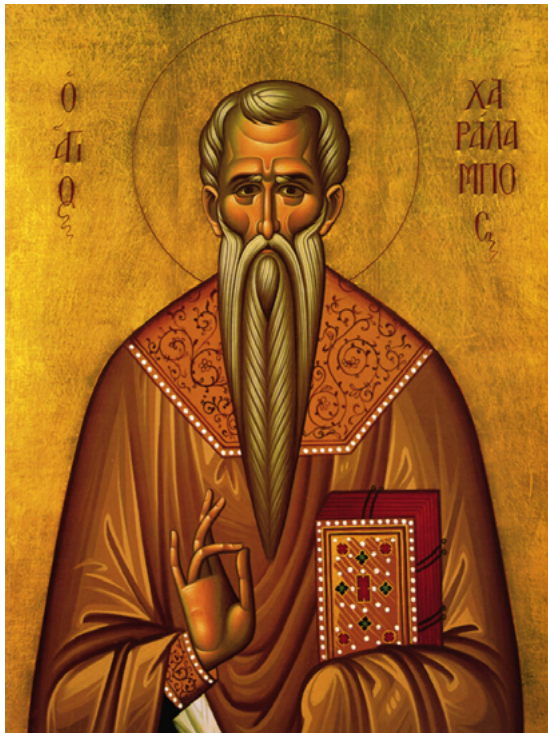
Imperátor bol v rozpakoch... Na jednej strane uznal starca za čudotvorcu a prerušoval mučenia, na druhej s novou brutálnosťou napádal vyznávača, obviňujúc ho z čarodejníctva a útoku na jeho moc. Uprostred ďalšieho výsluchu sa Septimus tak rozhneval, že vzal luk, vystrelil do neba a začal sa rúhať Christu, prizýval Ho, aby zostúpil a pomstil sa...

Nakoniec bol Charalampij odsúdený na smrť. Na mieste popravy sa mu zjavil Sám Hospod' s množstvom anjelov a povedal, že svätý môže od Neho prosiť hocičo. Charalampij odpovedal Christu, že už len to, že Ho uvidel, je veľká milosť, no ak sa to Bohu páči, nech v tej oblasti, kde budú odpočívať jeho mošči a budú si ctíť jeho pamiatku, nebude ani hlad, ani epidémia, no zavládnu pokoj a blahobyť. Hospod' odvetil svätému: „Nech sa splní tvoja prosba, Môj statočný vojak!“ A tu Charalampij vypustil ducha a jeho duša sa vzniesla na nebo. Všetko, čo sa udialo na konci pozemského života svjaščennomučeníka Charalampija, nenechalo ľahostajnými veľmi veľa ľudí: nemožno ani povedať, koľkých obrátil na kresťanstvo jediným svojim príkladom. Podanie hovorí o tom, že medzi takými obrátenými bola dcéra imperátora Galina (hoci v historických prameňoch sa spomínajú iba dvaja synovia Septima Severa). Hovorí, že práve Galina pochovala svätého.

Dnes sa jeho mošči nachádzajú v jednom zo šiestich zachovaných Meteorských monastierov v Grécku - v monastieri svätého Štefana, no čiastočky - po celom pravoslávnom svete. A skutočne, sú svedectvá o tom, že tam, kde sa nachádza iba čiastočka mošči svätého, nebvávajú ani epidémie, ani hlad.

Svätýj svjaščennomučeníče Charalampije, molí Bóha o nás!

Zdroj: pravoslavie.ru/90890.html
Spracovala: Jaroslava Žáková

Otázka

„Slava Isusu Christu. Chcel by som sa spýtať, aké je učenie Pravoslávnej cirkvi vo veci trestu za hriechy. Či môžu deti tu na zemi znášať následky (trest) za hriechy svojich rodičov, starých rodičov alebo iných predkov? A tiež, či je peklo večné pre tých, ktorí sa tam dostanú alebo dočasné? Maťo“

Odpoveď

„Milý Maťo, Boh netrestá, čiže nespôsobuje, nevytvára žiadny trest, ale dopúšťa (dovoľuje) trest, ktorý si spôsobil sám človek svojím konaním a životom. Čiže napríklad, ak človek usmrtil svoju dušu hriechmi a životom bez Boha, ktorého dobrovoľne odmieta, bude sa vo večnosti nachádzať na mieste bez Boha, kde vládne smrť a hriech, čiže v pekle. Prítom peklo nestvoril Boh, ale ľudia, a nie je to miesto, ale stav, v ktorom sa nachádzajú duše niektorých ľudí. Vo večnosti sa budú duše ľudí nachádzať v takom stave, k akému sa slobodne dopracovali svojím životom. Peklo Boh dopúšťa preto, lebo si ho človek sám zvolil, chce ho, má ho rád. Deti môžu znášať tu na zemi následky (nie trest od Boha, ale následky konania ľudí) hriechov svojich rodičov alebo iných predkov aj niekoľko pokolení. Podobne ako v telesnej oblasti, keď napríklad rodičia počnú dieťa v stave opilosti, dieťa sa narodí postihnuté a musí znášať dôsledky konania svojich rodičov, tak je to aj v duchovnej oblasti. Keď napríklad rodičia z lenivosti dieťa nenaucia nič o Bohu, ono nebude o ňom nič vedieť, kým sa to nenaucí samo alebo od iných ľudí. Ak ho nenaucia pracovať, bude lenivé, kým sa samo alebo od iných ľudí nenaucí pracovať, ak sa mu to vôbec ešte podarí, pretože bude silno zvyknuté na nečinnosť. Ak ho rodičia naučia nadávať, bude aj ono nadávať, kým snád' nezistí, že je to zlé zo svojho svedomia alebo s pomocou iných ľudí. Prostredie, v ktorom vyrástlo, mu to iba sťažuje, pretože zvyk má svoju silu a odstraňuje sa len s veľkou námahou. Podobných príkladov, dobrých aj zlých dôsledkov a vplyvu jedných ľudí na druhých by sme mohli uviesť veľmi veľa. Ak je tento vplyv veľmi silný a dlhodobý, poznačí naozaj niekedy aj celé generácie ľudí v určitej oblasti a dobe. Peklo môže byť večné pre tých ľudí, ktorí zomreli úplne bez pokánia a ich rozhodnutie žiť bez Boha a v hriechu zotrvalo až do smrti. Takýmto ľuďom podľa sv. Jána Damašského nemôžu pomôcť ani modlitby iných ľudí (pozri aj 1Jn 5, 16). Tie môžu pomôcť len kajúcim sa hriešnikom, ktorých rozhodnutie pre hriech nebolo definitívne a pokúsili sa aspoň v poslednej chvíli o zmierenie s Bohom a ľuďmi. Niekoľko málo cirkevných spisovateľov (napríklad Origenes) alebo aj niektorých svätých učilo, že peklo je dočasné, no ich učenie Cirkev odmietla na všeobecnom sneme a aj oni sami svoje učenie neskôr odvolali (napríklad sv. Izák Sýrsky). Najväčším svedectvom o večnosti pekla je to, že o tom hovorí Isus Christos v Evanjeliu (napr. Mt 18, 8; 25, 41. 46; Mk 3, 29 a ď.). Boh je teda láska a nepochádza od Neho žiadne zlo, trest, ani peklo. Trest a peklo nás môže postihnúť, a to aj večne, iba ako náš výtvor, ak sa my takto natrvalo rozhodneme a nič sa s týmto rozhodnutím nepokúsime urobiť a teraz, keď sme slobodní, keď nás k tomu nič nenúti a máme možnosť naše zlé skutky aj napraviť (aspoň dobrým slovom a modlitbou, ak sa už nedá skutkom). Iba tu a teraz môže byť totiž naše rozhodnutie naozaj úprimné, nie zo strachu, nie kvôli očitosti našich hriechov, ale z viery, z dobra, z lásky, len tak pre iných ľudí a na slávu Boha. Pokánie po našej smrti nie je možné a čo je najdôležitejšie, nikomu by už neprinieslo nijaký úžitok a dobro. S láskou v Christu **prot. Štefan Pružinský, ml.**“

Zdroj: bpmorthodox.sk/pytajte-sa-ake-je-ucenie-pravoslavnej-cirkvi-vo-veci-trestu-za-hriechy/

Liturgia, prameň duchovného života

Duchovný život pravoslávneho kresťana je rôznorodý. Zahŕňa modlitbu, čítanie Svätého Písma, pôst, dobré skutky, domácu modlitbu, návštevu Božieho chrámu.

No základ je zúčastňovať sa na svätej Liturgii, byť na nej prítomný a modliť sa v chráme. Najdôležitejšou bohoslužbou Pravoslávnej cirkvi je svätá Liturgia, nazývaná tiež Eucharistia. Najdôležitejšou je preto, lebo na nej dochádza k premeneniu chleba a vína na Telo a Krv nášho Spasiteľa Isusa Christa, ktoré potom Cirkev ponúka veriacim na prijímanie. Samotná bohoslužba je neodmysliteľnou súčasťou nášho každodenného duchovného života. Tvorí ju súhrn posvätných úkonov a obradov, prostredníctvom ktorých sa nám odkrývajú a realizujú vzťahy medzi človekom a Bohom.

Zo strany Boha nastáva posvätenie človeka a osvojenie v jeho duši tých blahodajných plodov vykúpenia, ktoré vykonal Isus Christos, a zo strany človeka dosahovanie viery vo vykúpenie a na ňom založená ozajstná úcta k Bohu.

Takto sa obeť Christa Spasiteľa stáva nevyčerateľným prameňom obnovy duchovného života človeka, prameňom spojenia človeka s Bohom a jeho zbožštenia. Iba láska a viera nám môžu odhaliť pravý zmysel tohto tajomstva, iba pripravenosť celého nášho bytia môže nás urobiť účastníkmi tohto tajomstva.

V pravoslávnej bohoslužbe je nevyhnutné rozoznávať formu i obsah. Jej podstata spočíva v modlitbách a tajinách. Isus Christos prijíma človeka do Cirkvi cez krst, jeho dušu a telo posväcuje myropomazaním, požehnáva pokračovanie ľudského rodu v tajine manželstva, cez svätú tajinu kňazstva vedie Cirkev a jej verné deti, uzdravuje duše v tajinách jeleopomazania a pokánia a nakoniec privádza do spoločenstva s Bohom cez svätú Eucharistiu, kde prijímame Telo a Krv Christovu.

Prvou základnou pravdou o svätej Liturgii je to, že je Božím ustanovením. To znamená, že ju neustanovili ľudia, ani sv. Cirkev alebo apoštoli, ale sám Syn Boží, Isus Christos. Práve o účasti na tomto tajomstve, na tejto predvečerej Obeti hovoril Isus Christos svojim apoštolom v tú noc pred svojím ukrižovaním, keď ustanovil svätú Eucharistiu a povedal tieto pamätne slová: „*Vezmite a jedzte, toto je moje Telo...*“, „*Píte z neho všetci! Toto je moja Krv...*“, „*Toto robte na moju pamiatku*“ (Mt 26, 26-29; Lk 22, 19-20). Od tohto okamihu, keď účastníci Tajomnej večere rozdeľujú medzi seba chlieb a víno, obeť Nového Zákona stáva sa neoddeliteľnou od Cirkvi.

Týmito slovami ustanovil Isus Christos svätú Eucharistiu, svätú službu Božiu, sv. Liturgiu. Odovzdal ju svojim apoštolom a svätej Cirkvi ako niečo, čo je pre ňu to najdôležitejšie. Ide tu o Christovu prítomnosť v Cirkvi, v Tele a Krvi, ktoré sa podávajú verným pod spôsobom chleba a vína. Svätá liturgia je teda nekrvavou anamnézou, obnovením a pokračovaním obete Christovej na kríži. Je každý raz tajomným sprítomnením Christovho utrpenia, smrti, Vzkriesenia, nanebovstúpenia a aj Jeho príchodu, čo apoštol Pavol zvýrazňuje slovami: „*Lebo kedykoľvek by ste jedli tento chlieb a pili z kalicha, zvestujete smrť Pánovu, dokiaľ nepríde*“ (1Kor 11, 26).

Slovo „liturgia“ je gréckeho pôvodu a znamená spoločnú, verejnú službu, skutok, spoločné prosby. Starí Gréci slovom liturgia pomenovávali všetky tie diela a

skutky, ktoré boli na úžitok celému národu, ako napr. služba vojakov, vládnych úradníkov, práca na poli a na cestách, služba nevoľníkov a každá iná práca, ktorá prinášala úžitok štátu i národu.

Už v Starom Zákone sa služba kňazov pri chráme nazývala liturgiou. Vo Svätom Písme Nového Zákona slovo liturgia udržiava ten istý význam a označuje prínos obete (Žd 8, 6; 9, 21). V tom istom význame stretávame toto slovo i v dielach svätých otcov a v dokumentoch svätej Cirkvi. Počínajúc 4. storočím, slovo liturgia sa stáva výrazom pre pomenovanie eucharistického prínosu, pre označenie Božej Služby.

Služba Božia je vo svojej povahe službou ľudí pred Bohom. Na tejto službe sa zúčastňuje celý ľud, t. j. kňaz a všetci prítomní veriaci. Predstavuje tiež celocirkevné bohoslužobné dielo, v ktorom sa oddáva Bohu najvyššia česť a sláva prostredníctvom rôznych modlitieb, piesní, chválospevov, obzvlášť však prinášaním nekrvavej obete Nového Zákona.

Svätá Liturgia vo svojej podstate je jedna a tá istá obeť, ktorú priniesol Isus Christos na dreve kríža. Také je učenie našej Cirkvi, takto eucharistickú obeť chápali aj otcovia a učiteľia Cirkvi. Na kríži Christos zomrel v strašných mukách, preliat Svoju krv a tu, vo svätej Liturgii nie je ani smrti, ani muky, ani prelievania krvi.

Christos ustanovil svätú Liturgiu kvôli tomu, aby nám neustále pripomínal svoju spasiteľnú smrť a Zmŕtvychvstanie, aby potvrdil novú zmluvu medzi Bohom a ľuďmi, a aby poskytol veriacim prostriedok na tesné spojenie s Bohom a získanie večného života.

Spracoval: Mgr. Daniel Havaj

Zdroj: <http://pravoslavie.ru/105005.html>

Prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD. Pravoslávna liturgia, Liturgia katechumenov
<http://komiprav.ru/proekty/bozhestvennaja-liturgija/bozhestvennaja-liturgija>

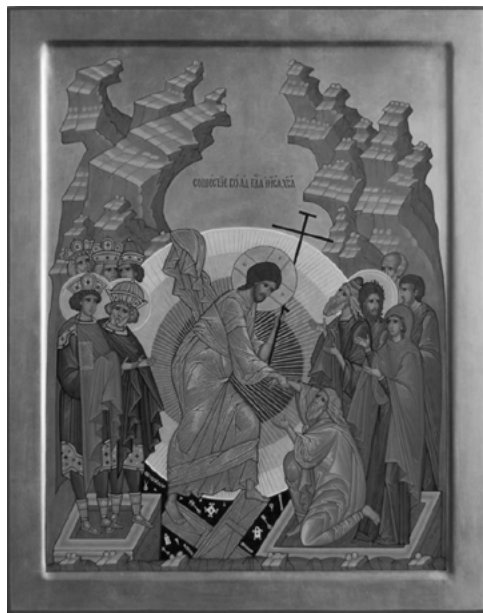
Zostúpenie Christa do pekla

Ikona zostúpenia Isusa Christa do adu je ikonou, ktorou sa najčastejšie zobrazuje Christovo Vzkriesenie. Po ukrižovaní na Veľký piatok, keď bolo telo Isusa Christa dané do hrobu, jeho duša zišla do adu - pekla, temnoty, „kráľovstva mŕtvych“, kde prebývali duše všetkých, ktorí do tých čias umreli. V pekle Christos kázal Evanjelium mŕtvym, a bol tam až do svojho telesného Vzkriesenia, kedy vyviedol duše spravodlivých do Raja. Keby Christos nezišiel do pekla, duše mŕtvych by boli odsúdené na večné trápenie v tme.

Prvé zobrazovanie Vzkriesenia bolo už v VIII. storočí, a to v knihách a rukopisoch, ale časom zaujalo svoje pevné miesto v cirkevnej ikonografii. Všetko, čo sa zobrazuje na ikone, či už je to Christos, Adam s Evou, duše mŕtvych, anjeli, ale aj samotné peklo, je zobrazované v ľudskej – telesnej podobe, aby tomu človek lepšie porozumel.

Existuje veľké množstvo ikon, ktoré zobrazuje Zostúpenie Isusa Christa do pekla, s rôznym počtom postáv,

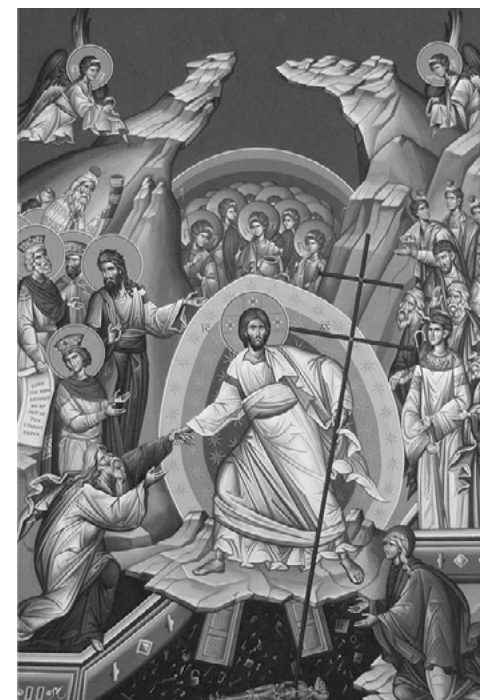
v rôznych farbách či tvaroch, ale základná kompozícia ikony je viac - menej vždy tá istá. V strede ikony je Christos ako Slnko pravdy, ako Víťaz nad adam v žiarivo bielom alebo zlatom odeve. Biela je symbolom čistoty, pravdy Božej, Božského svetla. Christos, ktorý Svojou obetou – smrťou vykúpil ľudí, očistil ich od prvého prarodičovského hriechu. Christos je zobrazovaný vo svetlom chitóne (spodné rúcho, siahajúce až po zem) a himatióne (vrchné rúcho, v ikonografii ho majú spravidla Christos, anjeli, apoštoli). Obkolesuje ho jagavá mandorla - svetelný oblak. Niektoré výklady hovoria, že ide o Svätého Ducha. Niekde sa na mandorle zobrazujú aj hviezdy, ktoré sú symbolom večného nebeského svetla - žiary. Christos svojím Vzkriesením osvietil - ožiaril všetko a všetkých ľudí Božským svetlom.

Na Christovom tele sú zobrazované rany po ukrižovaní, aby sa potvrdila postupnosť Jeho pôsobenia, a to, že najprv dobrovoľne trpel na kríži, aby naplnil spásnosné

dielo, a potom v sláve vstal z mŕtvych.

Pod Jeho nohami sú rozvrátené dvere – vráta, brány pekla, ktoré môžu byť zobrazované aj do tvaru kríža. Okolo nich sú rozlámané klince, zámky, kľúče, čo je symbol toho, že peklo bolo úplne rozvrátené a rozlámané. Medzi rozvrátenými dverami je tmavá postava nahého starca alebo čierna okrídlená postava, ktorá má ruky aj nohy zviazané reťazami, čo je Satan a v prenesenom význame aj samotné peklo, ktoré bolo zviazané víťazstvom Christa.

V ľavej ruke Christos môže držať kríž ako symbol víťazstva nad peklom a smrťou. V novodobej ikonografii sa Christos zobrazuje aj ako Víťaz so zástavou v ruke, na ktorej je kríž. Na niektorých ikonách má Isus Christos v ruke zvitok, ktorý je symbolom viny a predstavuje „dlh (zmenku) za hriechy“, ktorú podpísali naši prarodičia a splatil ho Christos Svojou

smrťou.

Pravou rukou pozdvihuje Adama, ktorý vychádza z hrobu. Na niektorých ikonách môžeme zase vidieť, ako Christos pozdvihuje pravou rukou Adama a ľavou rukou Evu, ktorí majú modlitebné gestá a vychádzajú z otvorených hrobov. Za nimi sa nachádzajú duše spravodlivých, ktoré Christos vyviedol z pekla. Napríklad na niektorých ikonách za Adamom stoja: cár Dávid a Šalamún, ktorí majú najčastejšie na hlavách koruny a okolo hlavy nimbus - oreol, svätožiaru, znamenie Božej slávy a dôstojnosti, symbol svätosti. Na druhej strane stoja všetci proroci a praotcovia, ktorých si Cirkev pripomína na Nedeľu praotcov a otcov. Sú to: Ábel - prvý Evin syn, ktorý podstúpil nespravodlivú smrť a v rukách drží pastierku palicu; ďalej tam je Noe, Izák, Jozef, Mojžiš, v rukách držiaci desať Božích prikázaní; Daniel, Jeremiáš, Jonáš, aj ďalší, ktorí „prosili Boha, aby ich oslobodil z moci zlého“. Oni vo väčšine nemajú okolo hlavy oreol.

S oreolom je na ikone zobrazený aj svätý Ján Krstiteľ, ktorý môže držať v ruke zvitok s textom: „Ajhlá, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta“ (Jn 1, 29). Pred Christom alebo nad Ním sú anjeli, ktorí držia symboly Christovho mučenia: kríž, kópiu, špongiu alebo zapálené sviece. Na niektorých ikonách môžeme vidieť aj neznáme mŕtve duše, ktoré majú tvar ľudských tiel a vychádzajú z hrobov, lebo Christos prišiel spasit' všetkých, ktorí sa „od začiatku boja Boha a ľúbia Ho“.

Spracovala: Lubomíra Kosová

Zdroj: Episkop niški dr Jovan (Purić), Praznične ikone

Zoran Jovanović, Azbučnik pravoslavno ikonografije i graditeljstva

Rodina a duchovný život

Ako duchovne rásť v rodine pri zvládaní starostlivosti, práce a všetkých tých povinnostiach? Žiť v rodine a nerásť duchovne nie je možné, pretože rodina od vás bude vyžadovať trpezlivosť. Rodina bude skúšať vaše nervy a piť krv, no bude vo vás rozvíjať i celý rad pekných vlastností, ako je odvaha pred životnými nezhodami. Rodinný človek je takto ošľahaný všetkými vetrami života. V rodine je reálne možné nájsť spásu. Koľko len stoja obavy o deti? Koľko stojí jedno vsenočné bdenie, ktoré prináša žena nad plačúcim, nespacím dieťaťom? Čo obnáša vynosiť dieťa, kŕmiť, sprevádzať do školy, trápiť sa, keď sa dostane do puberty, aby sa nedostalo pod zlé vplyvy! Čo to je mať nie jedno dieťa, ale dve, tri, štyri či päť? Aké to je mužovi so ženou prekonať všetky ťažkosti vzájomného vzťahu, aby sa podriadili jeden druhému? Všetci sú hrdí a myslia si, že sú centrom vesmíru, že sa svet točí okolo nich. Aby bolo možné prežiť takúto životnú situáciu, je potrebná pokora. Vo veku 50 rokov je človek skrotený, bôle prežitý, deti vyrástli a človek nadobúda múdrosť. Je možné sa s ním už baviť o vážnych veciach. No o čom sa rozprávať s človekom, ktorý to všetko nevie? O čom hovoriť s človekom, ktorý nemá deti a prácu? O poslednom hollywoodskom filme? Smutné. Preto sa netrápajte o duchovný rast v rodine, lebo on prakticky v rodine existuje.

Pozrite sa na rodinu sv. Vasilá Veľkého, sv. Jána Zlatouštieho i sv. Gregora Bohoslova, ktorí mali sväté mamy. Vasil' - Emíliu, Gregor - Nonu a Ján - Anfúsu. Môžeme sa súbežne modliť i k ich mamám: molitvami Vasilá Veľkého i jeho mamy...pomiluj mja Hospodi! Sv. mučeník Pantelejmon mal mamu sv. Evvulu, bl. Augustín sv. Moniku, pričom muži týchto sv. žien neboli svätými. Priateľky sv. Moniky sa dokonca čudovali, že chodí bez modrín a hrčič, keďže mala muža krutého nerváka a oni mali krotkých mužov. Monika im vravela: „*Mlčím, nikdy sa s ním nehádam. On mi povie slovo, a ja jemu len: prepáč mi.*“ Takto postupovala celý svoj život. To je škola rodinného života. Otec Gregora Bohoslova bol heretik a sv. manželka ho svojimi modlitbami vrátila do lona Cirkvi. Týmto ženám nebolo na prekážku, že nemali svätých mužov. Aj tak rodili pre Cirkev svätých ľudí a boli pre nich príkladom. Sv. Gregor Bohoslov často hovoril, že všetky cnosti, ktoré má si prevzal od mamy. Vravel, že spomína na svoje detstvo a cení si, že príčinou všetkých jeho úspechov, všetkého dobrého, bola jeho mama. Netreba zmenšovať možnosť svätosti v centre rodinného života. Nemožno si myslieť, že svätosť je možná len pri asketickom nasadení duše v mníštvu. Mníštvu je tajina budúceho veku a manželstvo je jadro, podriaďujúce sa Bohu a takisto schopné veľkých vecí.

Zdroj: prot. Andreja Tkačeva: „Mužiki, Mužiki...“

Spracovala: Eva Kahancová

Prvá láska II.

Čo môže byť lepšie pre manželstvo, ako keď minulosť partnerov nie je poznačená nijakými náhodnými vzťahmi, vzplanutiami a zalúbenosťou. Spomeňme si, prečo sa Tatiana zalúbila do Onegina¹. Puškin opisuje túto zalúbenosť veľmi výstižne:

*Čas prišiel a sa zalúbila...
Tak zrno, na zem popadnúc,
oživí jari teplý lúč.
Obrazotvornosť, roztúženie,
horiaca neha, smutné sny
priali si pokrm osudný,
už dávno, dávno utrpenie
tiesnilo srdce úbohó,
čakala duša — — — niekoho.²*

Z veršov vyplýva, že vo svojich predstavách si Tatiana už dávno vytvorila určitý obraz, a preto sa zamiluje do slova do prvého, koho stretne. A zároveň Puškin jasne vysvetľuje, čo spôsobilo tento Tatianin stav:

*Včas dostala chuť na romány,
náhradou boly za všetko
a zamilovala sa v klamy
i Richardsona, i Rousseau.*

A potom, keď stretla Onegina, všetky svoje túžby a sny nasmerovala naňho:

*Románov sladkastých sa chytá,
ako im teraz rozumie
a s akým nadšením ich číta,
jak klamu ich sa napit' vie!*

¹ A. S. Puškin: Eugen Onegin

² tu a ďalej preklad Janka Jesenského (Puškin, A. S.: Eugen Onegin, Turčiansky Svätý Martin, 1942)

*Šťastlivou silou myslí zmiela
oduševnené slávne diela!
Milovník Júlii Volmar,
Malek — Adel i de Linard,
i Werter vzdychmi umučení,
i nedostížný Grandison,
ten, ktorý lepí oči snom, —
Tatiane všetci pri rojčení
obrazom boli jediným,
a obraz ten bol Onegin.*

Preto, milé dievčatá a chlapci, strážte si svoje city, ochraňujte svoju dušu od náhodných vzplanutí, nevyhľadajte ľubostné „dobrodružstvá“, nečítajte ľubostné romány, nesledujte prízemné seriály, nepozerajte romantické melodrámy. Trpezlivo čakajte svoj vlastný skutočný hlboký cit. Potom je tu veľká pravdepodobnosť, že vaša prvá láska bude prvým lúčom, začiatkom skutočnej lásky.

Zdroj: <https://azbyka.ru/odin-raz-na-vsuyu-zhizn#n3>

Spracovala: Jana Kapraľová

Milí čitatelia, v tomto májovom čísle v rubrike venovanej 30. výročiu Bratstva pravoslávnej mládeže vám prinášame zaujímavý rozhovor s otcom Bohuslavom Seničom, za ktorý mu veľmi pekne ďakujeme.

1. Opísali by ste nám Vaše začiatky v Bratstve pravoslávnej mládeže?

V predchádzajúcich číslach časopisu Istina som sa stretol s rozhovormi niektorých kňazov, ktorí písali o tom, že ešte ako študenti začali organizovať činnosť mladých pravoslávnych ľudí. Ja, ako začínajúci študent na PBF, som sa pridal k týmto nadšencom, ktorí sa snažili v osemdesiatych rokoch oslovit' mladých veriacich a pomôcť im, aby sa stali aktívnymi členmi našej Cirkvi.

Môj prvý kontakt s mládežou bol cez prázdniny pred nástupom do školy, teda ešte skôr než som začal študovať teológiu. Bol to týždňový výlet na dvoch autách do Vysokých Tatier, kde boli bohoslovci a niekoľko mladých ľudí. Táto spoločná akcia ma presvedčila, že má význam venovať sa podobným aktivitám a napomáhať mládežníkom orientovať sa v cirkevnom živote, v duchovnej oblasti, či jednoducho v hľadaní zmyslu vlastného života. Po nastúpení do školy som sa stal súčasťou skupiny študentov a mladých ľudí prevažne z prešovskej cirkevnej obce, ktorí už skôr organizovali spoločné stretnutia, zaujímavé prednášky, misijné cesty a podobné akcie, ktoré začali formovať život pravoslávnej mládeže u nás a zároveň ponúkali možnosť podľa vzoru iných miestnych pravoslávnych cirkví uvažovať o utvorení nejakej štruktúry, na základe ktorej by sa mládež mohla organizovať vo všetkých cirkevných obciach. Tak postupne sa na Slovensku vytvorila mládežnícka organizácia Bratstvo pravoslávnej mládeže. Ja som sa snažil byť nápomocný pri organizovaní všetkého, čo v tom čase mládež robila.

2. Čo pre Vás Bratstvo znamenalo, pomohlo Vám v osobnom živote?

Práca v Bratstve, a vôbec s mládežou, bola pre mňa plná energie a nápadov. Čítal som v tých časoch, že mládež potrebuje pozornosť kohosi, kto jej rozumie, kto k nej má blízko a kto jej pomôže nenásilnou formou orientovať sa v cirkevných či duchovných otázkach. Mladí ľudia boli v tej dobe často konfrontovaní s názorom, že Boh neexistuje, že nie je najdôležitejšie chodiť do chrámu. Spoločnosť sa pomaly pripravovala na „prechod“ na konzumný spôsob života. Tu bolo potrebné podať ruku mládeži, pomôcť sa zorientovať, zodpovedať otázky, na ktoré pred tým nikdy nepočuli správnu odpoveď. Práve v tom som nachádzal seberealizáciu, neustále sa dobíjali moje baterky a povzbudzovalo ma to vždy k ďalším zmysluplným akciám.

Som v cirkevnej obci viac ako dve desiatky rokov a každoročne sa snažime s deťmi a mládežou pripraviť zaujímavý program ku Dňu detí, ísť na spoločný výlet, Pravoslaviádu či Pravoslaviádku, spomenúť si na štedrosť sv. Nikolaja, či zaspievať koledy a zavinšovať na Roždestvo Isusa Christa. Je veľkým potešením, ak vidíte, že sa do akcií zapájajú už deti s rodičmi, ktorí boli kedysi tiež mládežníkmi našej cirkevnej obce.

3. Máte v pamäti nejakú vtipnú príhodu spojenú s naším Bratstvom?

Vtipných príhod bolo počas aktívnej práce s mládežou naozaj veľa. Veselé slovné spojenia a vtipné výroky spolužiakov či mládežníkov mi utkveli v pamäti dodnes a rád na nich spomínam. Ale ja by som sa pozastavil pri výlete, o ktorom som už vpravde v úvode. Nejde síce o vtipnú príhodu, ale skôr o opísanie rozhodnutia, ktoré mi zmenilo pohľad na život. Keď ma na výlet do Tatier pozýval kamarát, bohoslovec z rodnej dediny, bral som to ako nutnosť vypočúť ho a neuraziť. Predstavoval

som si veľkú nudu, ktorá na takomto výlete môže byť. Aká už môže byť zábava s bohoslovcami! Rozchádzali sme sa a on mi vysvetlil, ako pôjdem autobusom do Prešova, opísal presnú trasu, ako sa ďalej dostanem k domu, odkiaľ sa malo štartovať. Počúval som ho naozaj len zo zdvorilosti, a tak som sa k tomu i staval. Nič som si nenachystal, nepobalil...Jediné, čo som spravil, bolo, že som si pre istotu natočil budík a šiel spať. Veľmi skoro ráno som bez rozmyšľania vstal, za pár minút zbalil najnutnejšie veci, napísal krátky odkaz rodičom a vybral sa na svoju prvú mládežnícku akciu. Možno si pomyslíte- vnútorné volanie, no ja som neskôr pochopil, že to bol asi prejav Božej vôle. Na tejto akcii som sa úplne nadchol pre prácu s mládežou. Bol to môj prvý krok na duchovnej ceste k jasnému cieľu.

4. Mali by ste pre nás, dnešnú mládež, nejakú radu?

Je veľmi dôležité hovoriť mládeži pravdu. Mládež je veľmi vnímavá a jej zapálenie a nadšenie pre správnu vec sú pre nás starších mnohokrát príkladom. V súčasnom pretechnizovanom, často virtuálnom svete je potrebné, aby sa mladá generácia správne zorientovala a nerobila chyby, ktoré by ju ranili. Mladý človek sa potrebuje zabaviť, odreagovať od školských povinností. Na to nech vám slúžia akcie a aktivity, ktoré s láskou pripravujete. Nezapúšťajte pri tom i na duchovný rozvoj každej osobnosti. Čítajte Sväté Písmo, spoznávajte hĺbku pravoslávnych bohoslužieb, ak je možnosť, stretávajte sa s mladými kresťanmi iných miestnych pravoslávnych cirkví, zoznámte sa s ich tradíciami, aby ste dobre pochopili aj tú našu. Poznávajte pravoslávie a ono vám dá odpoveď na každú otázku.

Christos voskrese!

Vedenie BPM

Môžeš postaviť aj tisíc chrámov, ak však nevojdeš dnu, nezachrániš sa

Bol som v autobuse a pri mne sedela jedna pani. Keď sme prechádzali okolo jedného chrámu, urobil som na sebe znamenie kríža (prežehnal som sa). Svojím chovaním som vyzval aj túto pani, že tiež urobila niečo, čo sa trochu podobalo krížu, a urobila to tak rýchlo, akoby odháňala dotieravý hmyz.

Oslovil som ju: „*To prežehnanie, čo ste urobili... takého kríža sa diabol nebojí. Tak ako to robíte, to je, akoby ste sa vysmievali a nemali v úcte sv. Kríž.*“ Dotyčná pani sa vtedy veľmi rozčúlila a povedala: „*Čo to hovoríte!? Ved' ja som veľmi veriaca a pomáhám Cirkvi, ako môžem!*“ Odpovedal som jej, že som o tom nevedel a pokračoval som: „*Teda chodíte do chrámu, spovedáte sa, prijímate Eucharistiю a ste účastná na svätých tajinách Cirkvi?*“ „*Nechodím do chrámu často,*“ hovorí mi „*ani nie som zvlášť účastná na tajinách, ale ako môžem, pomáham Cirkvi. Dala som kopu peňazí na stavbu chrámov a na ich vybavenie potrebnými cirkevnými predmetmi, a tiež na napísanie ikon mnohých svätých.*“ „*Môžete postaviť aj tisíc chrámov, ak však nevojdete dnu, nezachránite sa,*“ odpovedal som jej.

„*Cirkev je ako archa (koráb, loď). Viete, že musíte vojsť dnu, aby ste sa zachránili. Viete, čo sa stalo s tými, ktorí postavili Noemovu archu? Utopili sa! Utopili sa, lebo ju stavali, ale neverili, že príde niečo zlé (potopa) a zostali vonku! Preto, hoci by človek dal postaviť množstvo chrámov či monastierov, ak nevojde dnu do korábu - archy, ktorá sa volá Cirkev, aby prijímal Christovo Telo a Krv, nebude spasený (zachránený).*“

Zdroj: mesačné periodikum Chrámu sv. Lazára v Larnake na ostrove Cyprus.

Preklad: M. Bankov

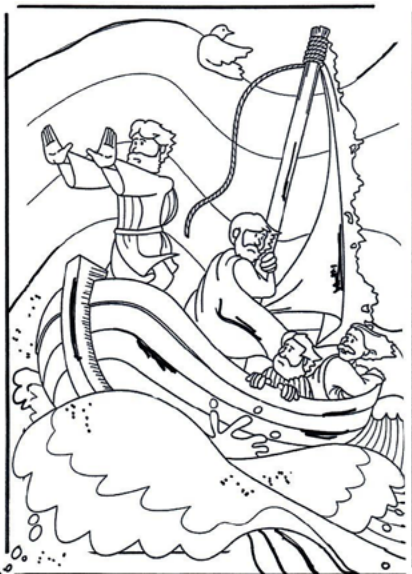
O VEČKA 5

ISUS UTÍŠI BÚRKU

ISUS UTÍŠI BÚRKU

Jedného dňa bol Isus znovu pri Genezaretskom jazere. Bolo tam veľa nešťastných ľudí, ktorí potrebovali pomoc. Isus im rozprával o Bohu, ktorý ich miluje a uzdravuje. Po celodennej práci všetkých zmáhala únava. Prichádzali však za Isusom jeden po druhom, nehľadiac na Jeho únavu. Isus povedal Petrovi: „Pod'me na druhý breh jazera. Tam si oddýchneme.“

Lod'ka vyplávala na jazero a Isus tvrdo zaspal. Bol tichý, hviezdny večer, pofukoval vetrík. Práve boli kdesi uprostred jazera, keď vietor zosilnel. Obloha sa zatiahla, hviezdy zmizli za mrakom. Zdvihli sa mohutné vlny a pohadzovali si lod' ako orechovú škrupinku. More bujnelo a vlny pomaly zalievali palubu. Učeníci sa začali báť.

Isus spal v zadnej časti lode. Netrvalo dlho a učeníci Ho zobudili a povedali Mu: „Učiteľ, zahynieme a Tebe na tom vôbec nezáleží?“ Isus sa prebral. Začul špl'achot vín, no nezľakol sa. Spýtal sa učeníkov: „Prečo sa bojíte? Mysleli ste si, že vás nechám utopiť sa?“ Vzpriamril sa a pohrozil vetru: „Mlč, utíš sa!“ V tej chvíli nastalo úplné ticho. Vietor prestal fúkať a vlny zmizli.

O malú chvíľu nebolo po búrke ani stopy. Učeníci sa veľmi čudovali. Upokojili sa. Znovu zistili, že Isus má moc nad všetkým. Ďalej sa plavili cez jazero a šepkali si: „Kto to môže byť? Ako je možné, že Ho poslúchajú aj vlny a vietor?“

Učíme sa cirkevnoslovanský jazyk (CYRILIKU)

Š š, Ш, ш

Š š

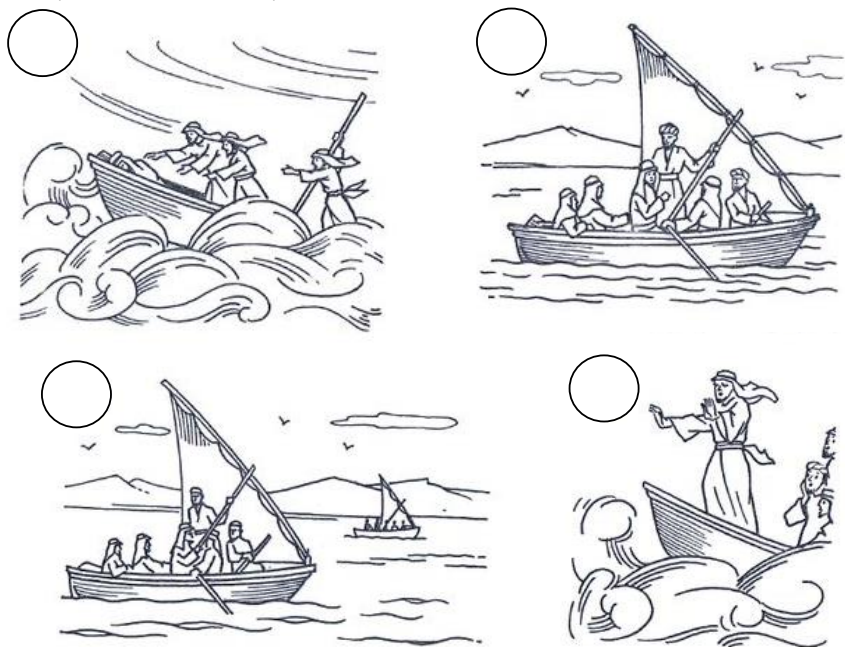
Ш ш

SLOVNÍČEK

SLOVO	VÝSLOVNOSŤ	VÝZNAM
ШÉЛКЪ	šélk	hodváb
ШÉСТВОВАТИ	šéstvovati	kráčať, ísť, cestovať, pochodovať
ШЕСТОКРЫЛАТЫЙ	šestokrylátj	anjeli (serafíni) so šiestimi krídlami
ШЮЙ	šúij	ľavostranný, ľavý
ШЮЦА	šújca	ľavica, ľavá ruka
ШУМНЫЙ	šúmnyj	hlučný

Úlohy pre škôlkarov

- Usporiadaj správne pomiešané obrázky. Porozprávaj príbeh a napíš do okienok správne číslo.

- Pomenuj správne počasie a spoj čiarou. Počasie, ktoré bolo na mori, keď Isus spal, vyfarbi.

slnečno
oblačno
sneh
veterno
dážď
búrka
polooblačno

- Vylúšti tajničku. Odpovedz na otázky a začiatkové písmeno z odpovede zapíš do štvorčekov. Vylúštené slovo zapíš do citátu z Biblie.

Čo dostávame po skončení nedeľnej bohoslužby? Iným slovom „antidor“

Je to predmet, ktorý zapalujeme v chráme za živých a zosnulých.

Isus zaspal v zadnej časti lode, lebo na Neho prišla

Predmet, na ktorom sa číta evanjelium.

5. prikázanie nám hovorí, aby sme poslúchali rodičov a mali ich v

← Hora, na ktorej sa vzniesol Isus Christos na nebo.

← Nedeľná bohoslužba, na ktorej prijímame Eucharistiu.

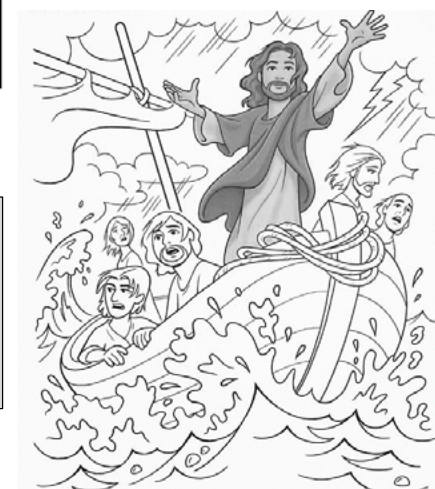
← Na tajomnej večeri dával Isus svojim učeníkom a víno.

← Ako sa nazýva krstným menom človek, ktorý krstil Isusa Christa?

„Ktože je to, že Ho aj vietor i more

?”

Matúš 8:27

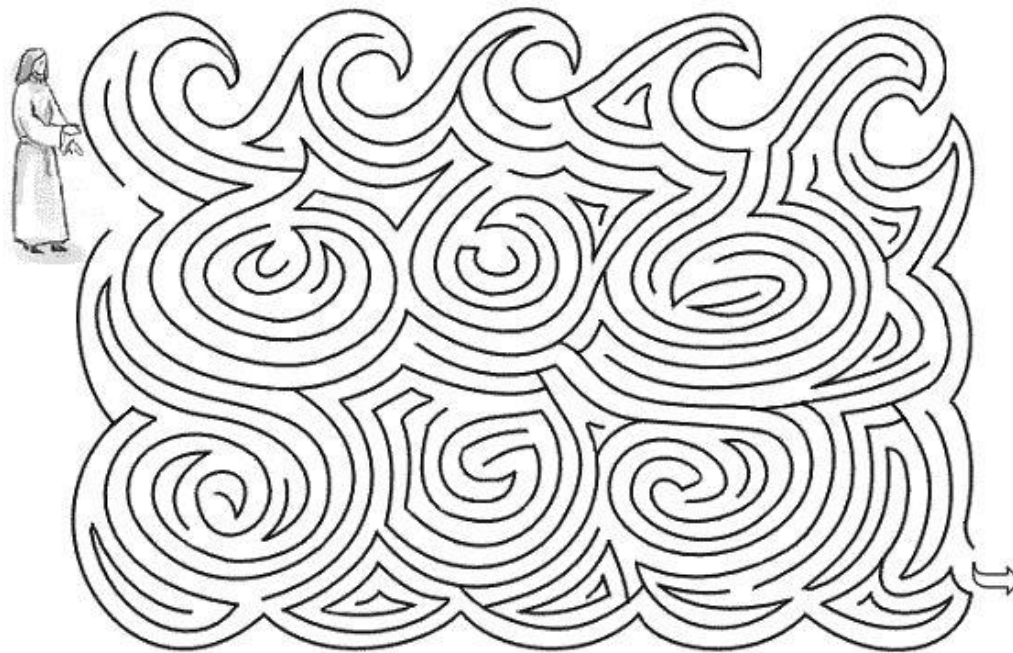

➤ Prefot', vystrihni a poskladaj podľa návodu.

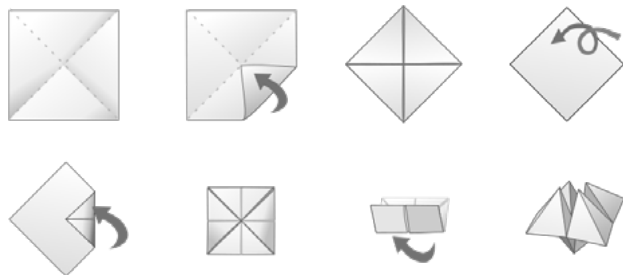
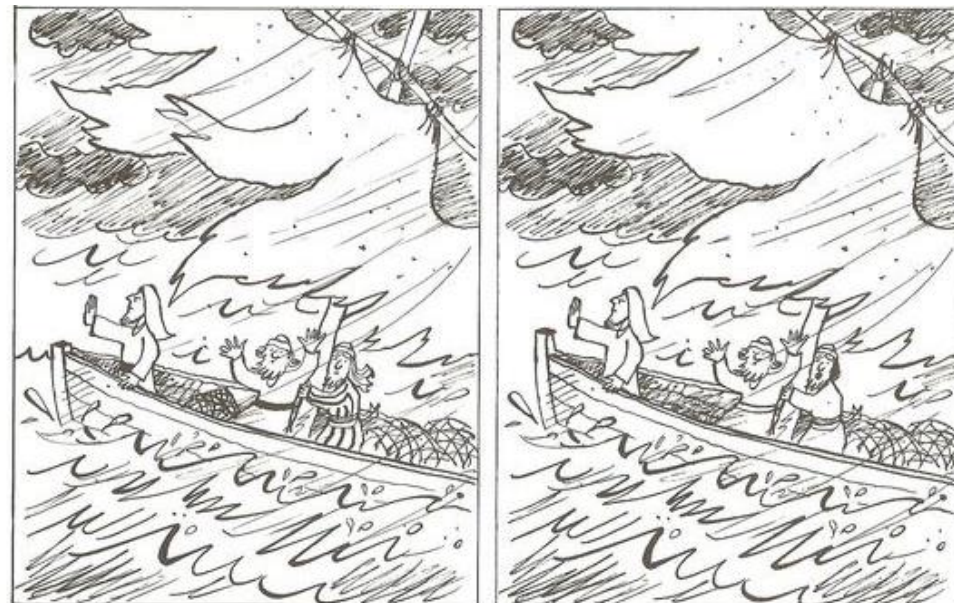
<p>Blahoslavení lebo oni uvidia Boha.</p>	<p>1. M Bud silný a udamný, neboj sa a neľakaj sa! Veď Pán, tvoj Boh, je s tebou pri všetkom, čo podnikneš! Jozua 1:9</p>	<p>1. 1 Preto vám hovorím: Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať! Marek 11:24</p>	<p>1. 1 Vy ste soľou zeme.</p>
<p>1. 1 A predovšetkým máte vytvrdnúť lásku jedni k druhým, lebo láska zakryva množstvo hriechov. 1. Petrov 4:8</p>	<p>1. 1 Toto je moje prikázanie: Aby ste sa milovali navzájom, ako som sa miloval vás. 1. Ján 15:12</p>	<p>1. 1 Eďte, buďte pevní vo viere, vzmižte sa, buďte statoční! 1. Korinťanom 16:13</p>	<p>1. 1 Veď ja poznám zámer, ktorý máš s vami: hovorí Pán. Sú to tpyšienky pokoja a nie súženia: dajm vám budúcnosť a nádej. Jeremiáš 29:11</p>
<p>1. 1 Znovu, podradíte sa mužom, ako sa sústisťe v Pánovi! Muzi, milujte mužov, ako milujete rodkov, lebo je to máte Pánovi! Ešteže rodkov vo všetkom, čo je to máte Pánovi!</p>	<p>1. 1 Blahoslavení tí, ktorí sú pokojní a milujú, lebo ich budú volať synmi. Mianúš a On vše pozvajú. Jakub 4:10</p>	<p>1. 1 A neopijajte sa vinom, lebo v nom je samopasnosť, ale buďte naplnení Duchom, ktorý je v nás, aby sme sa navzájom milovali a nepasovali sa. Neboj sa, Duchom svätým ste naplnení. Dokonalým 3:18</p>	<p>1. 1 Pán, ktorý je v nás, vodcom, bude s tebou, keď sa rozhodneš, aby si išiel. Neboj sa, Duchom svätým ste naplnení. Dokonalým 3:18</p>
<p>1. 1 Vy ste svetlo sveta.</p>	<p>1. 1 Nesúďte a nebudete súdení. Odpušťaťe a odpustiť sa vám. Lukas 6:37</p>	<p>1. 1 V láske niet strachu, lebo láska dokonalá má v sebe tesu, a ako sa dopri, nie je dokonalá. 1. Jánov 4:18</p>	<p>1. 1 Blahoslavení, lebo milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo.</p>

Úlohy pre školákov

➤ Prejdi bludisko.

➤ Nájdi 10 rozdielov.

prpravila diakonisa Natália

➤ Prečo sú učenici takí vystrašení?

Odpoveď nájdeš v Biblii (Mt. 8:23-27)

Z dejín zobrazovania kríža

„Dokonalosť je obsiahnutá nie vtedy, keď niet čo pridávať, ale vtedy, keď už niet čo uberať.“¹ Bola by naša abeceda dokonalejšia, ak by sme do nej pridali nové písmená? Možno. Ale ak by sme z týchto písmen jedno-dve zobrali, stratili by sme „barličku“ správnej percepcie, uchopenia a vnímania slova. Naša reč by začala krívať... O čo viac to platí pre abecedu ducha! Symbol kríža patrí k znakom, bez ktorých by kresťanstvo nebolo kresťanstvom, je to alfa a omega našej abecedy srdca. Lampa východnej teológie svätý Gregor Nysský v 4. storočí videl v znamení kríža kozmickú pečať vtlačenu nebesiam a hĺbinať zeme. Boh zjavil múdrosť kríža aj pohanom, aby ich tento nebeský kompas priviedol na cestu pravdy.

Čo je z geografického hľadiska výsledkom prieniku dvoch opozitných smerov pohybu? Kríž. Ulice starorímskych miest (napríklad v Pompejach) sa pravidelne pretínali v tvare kríža. Antické zememeračstvo nezbavovalo čísla ich filozofickej vône. Súvisí to s predstavami o božskom pôvode mier a váh, ktoré boli protijedom na chaos. Práve kríž bol pre dávnych rímskych architektov základným diagramom, dôležitým orientačným bodom v priestore a meradlom ciest.² Nám kresťanom to pripomína potrebu premeriavať krížom vlastný život ako duchovným pravítkom.

V kríži si obrazne podávajú ruky štyri svetové strany. Kozmologický systém kvadratury slúžil starodávnej civilizácii Mayov na vysvetlenie stvorenia sveta. Štyri vrcholy kríža fascinovali aj Aztékov. Tento národ ukryl do každého ramena kríža strom s nebeským vtákom. V ranokresťanskej hymnografii sa často stretávame s prirovnávaním dreva kríža (*lignum crucis*) k životodarnému stromu (*arbor vitae*). Biskup italskej Ravenny z 5. storočia Petrus Chrysologus³ si všima duchovné puto medzi rajským stromom poznania a spásnosným *signum crucis*⁴. Živý, zdravý strom je vždy *fructifer*⁵ a na kríži, vzácnom strome milosti, dozreli plody spásy. Kríž je strom, ktorého konáre ako rebrik spájajú nebo so zemou.

Čítali v knihe prírody a nachádzali v nej nesmrteľné symboly. „Ako môžu (symboly) zomrieť, keď tvoria súčasť kolektívnej pamäte?“ pýta sa veľký rumunský, z pravoslávnej rodiny pochádzajúci religionista Mircea Eliade, ktorý s úctou skúmal klukaté cesty ľudstva na ceste za Všemohúcim. Mohli pohanské národy uctievať kríž? Boží pútnik v plášti filozofov Klement Alexandrijský vysvetľuje: Pythagoras a Platón

1 Táto myšlienka sa pripisuje autorovi Malého princa, francúzskemu spisovateľovi a letcovi Exupérymu.

2 V archeologickej lokalite Lambaesis v severnej Afrike sa v chráme boha lekárstva Aesculapia (hovoríme o predkresťanských dobách) našiel obraz kríža s nápismi v ľudovej latinčine *antiqua* a *postiqua*. Je to „bozk“ dvoch priamok. Spojenie prednej (skoršej, predchádzajúcej, lat. *antica*) a zadnej, posteriórnej (lat. *postica*) časti. Mystický výklad naráža na stretnutie dvoch protichodných smerov času – minulosti a budúcnosti. Na kríži stojí oltár večnosti.

3 Grécke priezvisko *Chrysologus* znamená „zlatoslovný“ (nosiť zlatých slov). Podobne ako jeho východný brat svätý Ján Zlatoustý (*Chrysostomus*), bol Peter Chryzológ majstrom homilii. Jeho plamenné kázne počúvala celá Ravenna.

4 znamením kríža

5 plodonosný

Rumunské prícestné kríže, tzv. troite (trojice)

počúvali svoj vnútorný prorocký hlas nie bez pomoci zhora, ich poznanie však nebolo ekvivalentné poznaniu apoštolov. Tí hľadeli Christovi do tváre – a predsa mnohé nepochopili. Archaické etniká priťahoval tvar kríža, no jeho salvifický⁶ a christologický význam bol ich dušiam skrytý. Symboly ako sviece prinášajú svetlo, ale sami svetlom nie sú. So svetlom úzko súvisia archeologické nálezy krížov v ornamentálnom kruhu. Istotne sú obrazom Slnka, v lúčoch ktorého sa kúpe zemekruh. Asýrski králi koriaci sa pred slnečným kotúčom nosievali okolo krku reťaze s krížom. Kresťan v tom vidí prst, ktorý ukazuje na Christa. Boží Syn, *Sol mundi*⁷ kraľuje z kríža. Primo-mileniárna latinská ikonografia (ožiarená Slnkom byzantských vzorov) považovala kríž za Christov kráľovský trón. Naturalistické chápanie utrpenia známe z barokových malieb tu nemá miesto, pretože Christos-cisár na kríži neprehral, ani keď trpel.

Na púti za blízkymi i vzdialenými podobami kríža v dejinách neslobodno zabudnúť na kríž vpísaný do ľudského tela. Rozpaženie rúk a vzpriamený postoj. Otvorená náruč. Preplávať s roztrhnutými rukami morom života do nebeského prístavu. Tertullianus, azda najvýznamnejší cirkevný spisovateľ latinského jazyka pred svätým Augustínom, či apológét 2. storočia svätý martýr Justinus si všimli tieto súvislosti. Tvar kríža má sťažň lode i rôzne pracovné nástroje oráčov a remeselníkov. Skúsenosti z každodenného života inšpirovali severoafrického právnika Minucia Felixa, aby v napnutých plachtách na stožiar v tvare kríža uvidel loď Cirkvi. Vetrom do jej plachiet je Svätý Duch.

Hippolytus Rímsky v 1. polovici 3. storočia dáva do súvislosti kríž a Noemovu archu. Smer plavby archy údajne opisoval kríž. Christov kríž má byť novou archou. Na jej palube sme zachránení. Z námornej terminológie pochádza tiež obraz kríža v podobe kotvy. Vizuálne spojenie kríža a kotvy nájdeme v Priscilliných katakombách v Ríme.

Rím strašil otrokov potupnou smrťou na kríži. Pravlastou tohto odiózneho zvyku nie je zem rímskej orlice, ale Perzia.⁸ Rímania prevzali tento druh popravy od

6 spásonosný

7 Slnko sveta

8 Perzský vládca Darius dal po dobytí Babylonu na začiatku 6. storočia pred Christom ukrižovať tritisíc ľudí...

Feničanov pravdepodobne kartáginskými cestami. Starí Peržania považovali zem za posvätný organizmus. Telo zločincov sa nesmeli dotknúť pôdy, aby ju neznečistili. Pôda by dotykom s „nečistým“ stratila dar „vychovať“ a prijať napríklad semená obilia – budúci chlieb. Ani svetovládni Rimania napokon neunikli trestu, ktorý bol podľa slov štátnika Ciceróna nedôstojný pre občanov impéria.⁹ Po víťazstve Germánov v roku 9 po Christovi nechal ich vodca Arminus zavesiť na drevo kríža rímskych zajatcov. To, čo strojili pre iných, samo na nich doľahlo.

Vedeli ste, že v slove Christos je ukrytý kríž? Je zašifrovaný v gréckom písmene *Chí*, ktoré zodpovedá latinskému X (diagonála, *crux decussata*). Znak *Chí* bol v predstavách Platóna základnou schémou kozmu. Je to zároveň začiatkové písmeno gréckej transliterácie mena Christos. Latinské slová *crux* (kríž), *lux* (svetlo), *pax* (pokoj) či *vox* (hlas) sú *stavroforné* – krížonosné. Krížom v nich je litera X. V slovanskom tvare *krest* je týmto grafickým krížom písmeno T. Učený muž Origenes pátral po význame grafémy Tau (T) medzi znalcami Zákona. Dozvedel sa, že posledný z hebrejských znakov je obrazom perfekcie a plnosti.

Na kríži v tvare písmena X podľa tradície odovzdal dušu Hospodinovi svätý apoštol Andrej, ochranca cirkvi v Konštantínopole. Kombináciou jednoduchého latinského kríža s dlhším vertikálnym ramenom a svätoandrejského kríža v tvare X vzniklo vyobrazenie byzantského trojramenného kríža. Jeho horné rameno znázorňuje tabuľku s Pilátovým nápisom. Šikmé najspodnejšie rameno evokuje eschatologické váhy.¹⁰ Kríž je duchovný meč vrhnutý medzi zatratených a spasených.

Aj dvojkríž zo slovenského štátneho znaku vyrástol na východorímskej pôde. Jeho masové rozšírenie sa datuje do čias vlády cisára Justiniána. Tento starobylý dvojkríž odráža jednotu a synergiu cisára a patriarchu. Elementárny typ gréckeho kríža všetci poznáme v podobe znamienka plus (+). Symbol matematickej augmentácie nás učí o potrebe duchovného rastu, pretože kríž je kľúčom od pokladnice cností. Koptskí a etiópski kresťania radi vyhotovujú kríže v tvare kľúčov. Nech je Christov kríž v tejto pohnutej dobe našim kľúčom do neba.

Zdroj: ZIEHR, Wilhelm: *Kríž. Symbol – zobrazovanie – význam*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladateľstvá, 1997. ISBN 8071922897

Spracovala: Mgr. Lucia Laudoni, PhD.

9 „*Nomen ipsum crucis absit*.“ napísal Cicero v reči *Pro Rabirio* (5,16). Meno tohto kríža nech je vzdialené (konjunktív: nech absentuje) myšlienkam i telu rímskeho občana. Diabol zneužil kríž, prastarý kozmologický znak poriadku, múdrosti a spásy, aby z neho urobil nástroj popravy, potupy a podľa Hebrejov dokonca kľatby.

10 Ortodoxná cirkev pozná aj trojramenné kríže s rovným spodným ramenom, ktoré sú korunou rumunských monastierov a chrámov. Najspodnejšie rameno symbolizuje podnožku pod Christovými nohami či opierku (lat. *sedile*), o (ne)prítomnosti ktorej sa v prípade Spasiteľovho kríža živo polemizovalo. Nemožno vylúčiť ani vonkajšiu podobnosť s pápežskou tiarou. V Rumunsku, kde pravoslávna latinská kultúra dlho kvitla (neskôr bola violentne vytláčaná slovanskými a gréckymi vplyvmi) došlo k „ortodoxizácii“, čiže „opravoslávneniu“ kríža na spôsob tiary. Na Slovensku si tieto byzantsko-rumunské kríže privlastnili gréckokatolíci.

Ctihodná Sofia z Klisury 23. apríl /6. máj

Ctihodná Sofia Chortokoridou, v mnišstve Myrtiodotissa, sa narodila v roku 1883 v zbožnej gréckej pravoslávnej rodine v okolí mesta Trapezunt. Sofiina mladost' a zrelosť je spätá s tromi veľkými tragédiami. Jej manžel sa po siedmich rokoch manželstva stratil (pravdepodobne bol unesený a zavraždený), tragicky zomiera aj ich novorodené dieťa. Do tretice prichádza aj násilne vystahovanie pravoslávnych Grékov z Malej Ázie.

Sofia zostáva sama, s prázdnyimi rukami a bez opory; nikdy však nezlorečí Bohu, veď On je jej jedinou nádejou, útechou a pomocníkom. Po príchode do Grécka sa usádza v opustenom monastieri Narodenia Presvätej Bohorodičky pri dedine Klisura, kde prežije v neustálej modlitbe, v pôste, v starostlivosti o Boží chrám, v službe Bohu a bližnému v úplnej chudobe (nemala ani posteľ, spala na kameni pokrytom suchými listami a kónarikmi) celý svoj život. Jej duša doslova dýchala Christom a Presväťou Bohorodičkou, ktorých milovala prostou láskou pokorných ľudí, ktorí vnímajú Boha a svätých ako svojich blízkych priateľov.

Neustále sa postila. Červené papriky alebo pór pečený na uhlíkoch, tro-

chu nakladanej paradajkovej zeleniny a v čase bez pôstu aj nejaké tie drobné soľné ryby, často už plesnivé. Sofia sama pre seba nikdy nevarila, iba vtedy, keď očakávala v monastieri nejakých pútnikov. Čo je podivuhodné, že bez ohľadu na to, koľko surovín vložila do panvice, vždy z nej vyšlo toľko porcií, koľko bolo treba, presne podľa pútnikov, ktorí prišli. Divoké byliny, huby a výhonky rastlín - to všetko, čo si nazbierala v lese a na stromoch, jej slúžilo za prostý pokrm, doplnený množstvom soli. V sobotu a v nedeľu pridávala k jedlu, ktoré práve mala, aj jednu lyžicu oleja. Všetkým okoloidúcim a pútnikom varila tiež kávu. Bola vždy naplnená radostou a s veľkou chválou hovorila: „*Moje srdce sa zaradovalo.*“

Sofia žila sama vo veľkej biede a chudobe. Keď už bola neznesiteľná zima, odobrala sa hore, do svojej kélie. Tu bolo na podlahe pohádzané seno a lístie, kam si ľahla. Pod týmto lístím mala však skryté kamene, na ktorých so sebazaprením ležala. Pod týmto senom skrývala v čase (nemeckej) okupácie olej a ďalšie pokrmy, ktoré rozdávala tak, ako bola sama zvyknutá, najviac tomu, komu bolo najpotrebnejšie. Jej telo bolo skostnatené a vysušené. Z jej tváre vystupovali líčne kosti. Oči mala vypuklé, ruky odreté, spálené popolom a dreveným uhlím. Kožu suchú, opálenú slnkom, zažltnutú, takmer bielu bez známok krvi. Jej vlasy boli tvrdé, často zapletené s trňami alebo rôznymi bylinami.

Raz Sofia vážne ochorela. Zvíjala sa bolesťou v chrbte. Náhle sa jej otvorila rana v oblasti brucha, snáď kvôli zápalu slepého čreva, hernii alebo inému zdravotnému problému s dýchaním. Sofia si na ranu priložila plienku a knôty z olejových kadidiel. Jej rana začala prirodzene zahŕňovať a začala vydávať škaredý

zápach. Sofia však neprijímala žiadnu pomoc, v žiadnom prípade. „*Bohorodička určite príde a pomôže mi od bolesti. Slúbila mi to,*“ ako hovorila. A nakoniec: „*Bohorodička prišla spolu s archanjelom Gabrielom a svätým Georgijom, spolu s nimi boli aj ďalší svätí.*“ Archanjel potom povedal: „*Teraz ihneď vykonáme rez.*“ A ja na to: „*Som hriešnik, a preto najprv vyznám svoje hriechy (pri spovedi), prijmem sväté Dary, a až potom ma môžeš operovať.*“ „*Nezomrieš,*“ povedal Archanjel, „*ale musíme ťa operovať.*“ A ako povedal, tak vykonal rez.

Nikdy nevenovala žiadnu pozornosť chorobám alebo zraneniam. Raz remeselníci vymieňali dlaždice v západnom krídle monastiera. Sofia potom nešťastne stúpila na jeden obrovský klinec. Ani nemukla. Žiadny krik, ani plač. A pritom je taká bolesť úplne neznesiteľná. Klinec prepichol celé jej chodidlo a vyšiel druhou stranou nohy von, avšak bez výstrelu jedinej kvapky krvi. Robotníci boli pri pohľade na túto udalosť doslova udivení, zatiaľ čo Sofia im sama pomáhala, aby klinec vytĺkli späť, takže vyšiel znova zhora von. Pokračovala potom v chôdzi, akoby sa nič nestalo.

„*Presväta Bohorodička je zarmútená, plače deň, čo deň,*“ hovorievala Sofia ľuďom, ktorí k nej prichádzali a videli, ako z jej očí tečú potoky slz. „*Prečo zametaš a upratuješ každý deň, Sofia?*“ spýtala sa jej raz jej duchovná dcéra. „*Ach, požehnaná (moja dcéra), veď čoskoro príde Bohorodička, a vari môže prísť a nájsť náš dvor plný lístia?*“ A potom dodala: „*Ach, Bohorodička, budem sa pre teba obetovať.*“

Jej anjelom sa podobajúci život tu na zemi jej zaistil výsadné postavenie v Raji. Stýkala sa s divokými medvedmi, hadmi, lesnými zvieratami a vtákmi, ktorí sa k nej približovali s dôverou a zachovávali s ňou blízky vzťah, pretože boli jej priateľmi. Aj tieto zvieratá patrili, ako ho-

vorievala Sofia, našej Bohorodičke.

Sofia bola nesmierne skromná a nedbala ani o svoj zovňajšok. Dokonca aj počas tvrdej zimy nosila ako oblečenie len ľahkú čiernu rjasu, ktorá na sebe niesla svedectvo o tisícoch záplatách. Trápi-la svoje telo, a tým, ktorí sa jej pýtali, sa vyznala o tom, prečo neje, prečo o seba nedbá a prečo sa napríklad tiež nekúpe, hoci celá ľúbezne voňala. Povedali by ste, že používala tie najdrahšie arómy. Slovo, ktoré vychádzalo z jej pier neustále, bolo: „*Čiňte pokánie!*“

Presväta Bohorodička ju upovedomila o blížiacom sa konci jej pozemskej púte! „*Už odídem. Prišla zvest.*“ Stalo sa tak dňa 6. mája 1974. Počas slávnostného prenesenia ostatkov svätej Sofie, dňa 7. júna roku 1981, sa naplnil celý priestor hrobu podivuhodnou vôňou, ako o tom vydali svedectvo mnohí prítomní kresťania.

Z poučení ctihodnej matky Sofie:

Hľadajte chudobných, zhromažďujte ich a pomáhajte im. Toto si praje Boh a nie, aby ste chodili do chrámov a predstierali, že sa modlite.

Pomáhajte chudobným v skrytosti, nech o tom vie iba Boh.

Ach, keby ste vedeli, čo vytrpel Pán v stredu a v piatok, nekladali by ste v tých dňoch nič do svojich úst. Ani chlieb, ani olej. Varujte sa chutných jedál v stredu a v piatok.

Presväta Bohorodička plače, plače každý deň. Vraví svojmu Synovi: „Synu môj a Bože môj, daruj svetu múdrosť, odpusť svetu.“

Čiastočka svätých ostatkov (mošči) tejto novodobej svätej je uložená v chráme v obci Bežovce.

Zdroj:

<http://zivotysvatych.blogspot.com/>
<https://orthodoxia-bezovce.estranky.sk/>

Spracovala: Zuzana Sadilková

Zjavenie Isusa Christa svätému Serafimovi Sarovskému počas svätej Liturgie

Svätá Liturgia je najvýznamnejšia bohoslužba Cirkvi a ako taká zahŕňa aj najväčšie mystériá a zázraky, ktoré sa počas nej dejú. Existuje veľké množstvo svedectiev rôznych svätcov, z dôb dávnych i súčasných, ktoré hovoria o nezvyčajných prejavoch Božej blahodate voči týmto svätcom, odkrývajúc im veľké tajomstvá tejto Božej služby – svätej Liturgie.

Jedným z takýchto zjavení, ktoré svojou veľkoleposťou, jasnosťou a priamosťou prevyšuje mnohé ostatné zázraky a zjavenia, je videnie veľkého ruského svätca – svätého Serafima Sarovského. Toto zjavenie sa uskutočnilo na Veľký štvrtok, na konci Veľkého pôstu, kedy svätý Serafim ako diakon slúžil svätú Liturgiu spolu so zbožnými starcami Pachomijom a Jozefom. Keď svätý Serafim po malom vchode zvolal „*Hóspodi, spasí blahočestívyja i uslyši ný,*“ a vychádzal z cárskych dverí so slovami „*Í vo víki vikóv,*“ zodvihol ruku s orárom k veriacim a bol osvetlený neobyčajným svetlom, ktoré bolo podobné slnečným lúčom.

Keď pozdvihol svoj zrak k nebu, uvidel Isusa Christa ako Syna človeka, obkoleseného množstvami anjelov, archanjelov, cherubínov a serafínov akoby rojom včiel a žiariaceho nevysloviteľným Božským svetlom. Prichádzal od západnej brány chrámu až k ambonu, zastavil sa, zodvihol ruky a požehnal slúžiacich kňazov a modliacich sa ľudí. Potom vošiel do ikonostase. Svätý Serafim pocítil nevysloviteľnú radosť a plamennú lásku k Christovi a bol obklopený nestvoreným Božím svetlom. Po tomto zjavení sa zmenil celý jeho výzor, nemohol sa hýbať, ani rozprávať. Vidiac takéto rozpoloženie svätého Serafima, dvaja diakoni vzali svätca do oltárnej časti, kde dve hodiny stál bez pohnutia.

Starci Pachomij a Jozef si najprv mysleli, že takéto správanie svätého Serafima vyplýva z jeho telesného oslabenia, keďže sa blížil koniec Veľkého pôstu a svätý Serafim bol už vtedy známy svojou veľkou askézou a úsilím v pôste i modlitbe. Po tejto udalosti im však svätý Serafim na ich otázky rozpovedal celý priebeh tohto zjavenia. Nikto viac sa však o tomto zázraku až do určitej doby nedozvedel.

Zdroj: Ctihodný Serafim Sarovský, ZOZULÁK Ján, Užhorod 2009

Spracoval: Štefan Pružinský, 2. ročník PBF PU

Zázrak sv. Amfilochija Počajevského

Chcem sa poďakovať nášmu drahému otcovi, prepodobnému Amfilochijovi Počajevskému, veľkému modlitebníkovi a liečiteľovi, za zázračné uzdravenie mňa, Božieho služobníka Viktora a mojej mamy, Božej služobníčky Anny.

V októbri 2005 som mal silný zápal v oblasti srdca, trpel som dýchavičnosťou a srdce mi zvieralo v priebehu 2-3 týždňov. Bol to dôsledok prekonaného infarktu z roku 1998, ktorý prešiel do ďalších zdravotných problémov so srdcom (všetko to bolo Božím trestom za môj hriešny život na očistenie a pozviechanie sa). Užíval som rôzne medicínske preparáty, tie mi pomáhali len čiastočne, no potom sa opäť všetko opakovalo. Do Božieho chrámu som v tom čase chodil už viac ako rok a pol a snažil som sa posilňovať sa modlitbou. Raz, na konci pracovného dňa (v nemocnici som zatiaľ nebol), som sa rozhodol priložiť si na hrud' vrecúško s pieskom, ktorý bol posvätený na hrobe nášho otca prepodobného Amfilochija Počajevského, ktorý som si priniesol v lete z pútnického zájazdu z Počajevskej Lavry. Čítal som akafist prepodobnému Amfilochijovi Počajevskému a mal som priložený tento piesok na hrudi. Ležiac na kresle som si začal čítať o živote a zázrakoch nášho otca prepodobného Amfilochija Počajevského, keď som zrazu pocítil, ako mi telom prešlo teplo. Pochopil som, že sa práve stal skutočný zázrak a poprosil som svoju manželku, aby ešte raz prečítala akafist prepodobnému Amfilochijovi Počajevskému, kým ja som ležal a nedával som si dole z hrude vrecúško s pieskom. Potom som vstal a pocítil som ľahkosť. Zápal ani žiaden tlak na hrudi sa viac nevyskytol. Neskôr som pochopil, že ten tlak a zápal boli dôsledkom duchovnej choroby, keďže sa stávalo, že som v chráme na službe bol neraz nepokojný, cítil som strach a bolesť na srdci, aj keď sa to navonok nijako neprejavovalo. Všetko sa odohrávalo v mojom vnútri. Po tomto zázračnom vyliečení sa už žiadne symptómy neprejavovali.

V decembri 2005 dostala moja mama záchvat, mala zápal podžalúdkovej žľazy. Mame bolo stále horšie a horšie, takmer stratila vedomie. So ženou sme rýchlo zavolali sanitku, no oveľa viac sme sa nádejali na Božiu milosť, a tak sme jej priložili posvätené vrecúško s pieskom a začali čítať akafist nášmu otcovi, prepodobnému Amfilochijovi Počajevskému. Počas čítania tohto akafistu držala moja žena vrecúško s pieskom mame pod zátylkom, keď zrazu pocítila, ako jej rukou prenikalo prúdenie. Mama opäť prišla k vedomiu. Po nejakom čase sa jej stav zlepšil. O 2-3 týždne bolesti utíchli a choroba sa vytratila. Za túto pomoc ďakujeme prepodobnému otcovi Amfilochijovi Počajevskému, veľkému modlitebníkovi a liečiteľovi!

Zdroj: Новые чудеса Почаевской Лавры. 2015. Макет, издание: Почаевская Лавра. 127 с.

Z ruského originálu preložila a upravila Martina Paulinová

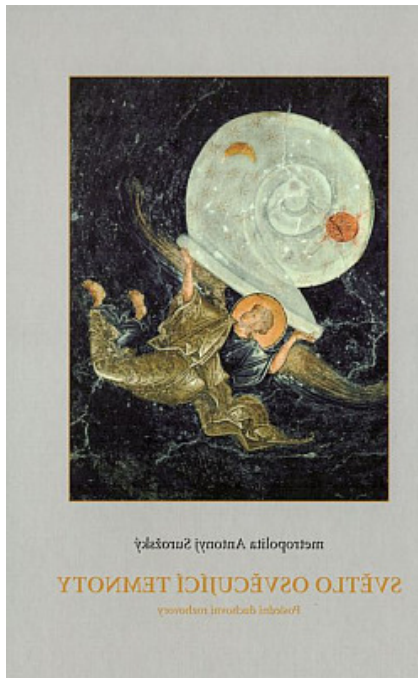
Světlo osvěćující temnoty - poslední duchovní rozhovory

Poslední duchovní rozhovory od metropolitě Antonyje Surožského v překladu vladky Kryštofa.

Kniha je věnovaná posledním duchovním rozhovorům Antonyje, metropolitě surožského, s jeho věřícími. Určena je křesťanům 21. století, století naplněného pochybnostmi a obavami. Vladky Antonyj v ní shrnuje svou celoživotní zkušenost s hledáním Boha, víru v Něho i bolestivé pochybnosti. Publikace obsahuje přepisy rozhovorů s londýnskými věřícími v období od 18. října 2001 do 27. června 2002.

Svým posluchačům odkryl beze zbytku své srdce s přáním, aby nic nezůstalo nedopovězené. Ináštím vedektomu, abychom se naučili naslouchataž za hranicemi slov. Jejich hlavním tématem je osobní zkušenost přímého společenství s Kristem. Neboť pouze tato zkušenost dává člověku jistotu víry.

Duchovní rozhovory metropolitě Antonyje vznikly v prostředí západní pravoslavné diaspory, v níž také on sám prožil většinu svého života. Uprostřed západní civilizace, tak odlišné od pravoslavného chápání správného života a myšlení, její pragmatičnosti a konec konců i materialismu, se autor snaží teologicky vyrovnat s otázkami této jinakosti a přitom neodsuzovat, ale spíše i zde nacházet dobré příklady mravnosti a ušlechtilosti. Chce chápat a vnímat, že všechny lidské bytosti jsou stvořením Božím a jako takové mají v té či oné míře podíl na plodech vykupitelského díla Pána Ježíše Krista.

Informácie o knihe

Názov: Světlo osvěćující temnoty

Autor: Antonyj Surožskij

Autor prekladu: Radim Pulec

Jazyk: český

Rok vydania: 2019

Počet strán: 139

Väzba: pevná

MODLITBA K SV. ŽENÁM MYRONOSICIAM 2. nedeľa po Pasche

Ó, sv. Mária Magdaléna, sv. Zuzana, sv. Jana (Ívana), sv. Marta, sv. Mária, sv. Salome a sv. Mária Kleopova!

Uprostě vami milovaného a vás milujúceho Isusa najsladšieho, ktorého ste vyznávali, Christa, Syna Božieho, nech daruje aj nám, hriešnym sluhom Božím (mená) odpustenie hriechov, vo viere pravej vytrvanie pevné a nevypočítavé. Usídlite do našich sŕdc Ducha bázne Božej, pokornej nádeje na Hospodina, trpezlivosti a milosrdenstva k blížnym.

Oslobodte nás vašimi modlitbami od pokušení, bied aj pascí, nech tichý a pokojný život prežijeme tu, s myšlienkami dobrými a srdcom čistým, keď sa postavíme na Strašnom súde – nech dobré zodpovedanie sa na ňom dosiahneme a pripodobníme sa nevysloviteľnej radosti Kráľovstva nebeského na veky vekov. Amen.

Zdroj: www.pravoslavie.sk

Dvojstranu spracovala: m. Jana Gubová

Cuketová krémová polievka

Suroviny: 1 menšia cuketa, 1 mrkva, 1 stonka zeleru, 1 petržlen, 3 strúčiky cesnaku, 1 cibuľa, 1 zemiak, smotana sójová (nemusí byť), čierne mleté korenie, soľ, sušené chilli, olivový olej

Postup: Mrkvu, zeler a cibuľu nakrájame na malé kocky. Zeler a mrkvu smažíme na olivovom oleji cca 4 minútky. Pridáme nakrájanú cibuľu, orestujeme, pridáme nakrájaný cesnak, sušené chilli a po chvíľke zalejeme vriacou vodou. Pridáme nakrájanú cuketu a zemiak, petržlen v celku, polievkové bylinky. Dochutíme soľou, korením a uvaríme do mäkka. Petržlen vyberieme a všetko rozmixujeme do hladka. Pridáme sójovú smotanu a dochutíme. Polievka by mala byť jemne pikantná. Môžeme podávať s opečenou bagetkou potretou olivovým olejom.

Zapekané zemiaky s brokolicou a tofu

Suroviny: zemiaky, brokolica, sójová smotana, 2 strúčiky cesnaku, mleté čierne korenie, chilli, muškátový oriešok, soľ, lahôdkové droždie, údené tofu

Postup: Zemiaky očistíme, nakrájame, brokolicu rozoberieme na ružičky, umyjeme a vložíme do zapekacej misy. Do sójovej smotany pretlačíme 2 strúčiky cesnaku, pridáme korenie, chilli, muškátový oriešok, osolíme, pridáme 2

čajové lyžičky lahôdkového droždia, dobre premiešame a vylejeme na brokolicu so zemiakmi a premiešame. Zapekáme pri 200°C a ku koncu zapekania na vrch nastrúhame údené tofu.

Škoricové osie hniezda

Suroviny: 350 g hladkej múky, 20 g droždia, 200 ml sójového mlieka, 50 g kryštálového cukru, 50 g rastlinného masla alebo olej, štipka soli

Plnka: 50 g rastlinného masla/olej, 100 g kryštálového cukru, 3 čajové lyžičky škoricice, vanilka

Postup: Nadrobíme droždie, pridáme 10 g cukru, štipku soli, zalejeme 100 ml sójového mlieka a vytvoríme kvások. Do misy dáme múku, zvyšok cukru, kvások, zvyšok mlieka a olej. Zamiesime a necháme asi hodinu nakysnúť. Po hodine cesto na pomúčenej ploche rozvalkáme na veľkosť asi 50 x 30 cm. V miske si zmiešame cukor, škoricu a vanilku. Potom na cesto rozotrieme olej, rovnomerne posypeme cukrom so škoricou, príp. ešte i nasekanými orechami. Hned cesto zrolujeme a nakrájame asi na 3 cm kolieska, ktoré ukladáme rovno na plech vystlaný papierom na pečenie. Hniezda necháme ešte 10 minút odpočívať. Rúru rozohrejeme na 190°C a osie hniezda v nej pečieme asi 10 - 15 minút.

Májové bylinky z Božej záhrady

Hloh obyčajný rastie prevažne v kroviskách a často sa sadí aj do živých plotov. V máji a na prelome júna sa oplatí zbierať zelené lístky či kvety tesne pred úplným rozkvitnutím. Hloh sa odporúča ako posilňujúci prostriedok na srdce, najmä starecké. Pomôže pri arytmiách či srdcovo-cievnych ochoreniach. Účinný je aj na zníženie vysokého krvného tlaku. Posilňuje však aj nervy a vytvára odolnosť proti stresu a úzkosti.

Prhlavu dvojdomú môžete nájsť v záhradách, húštinách, v lese aj pri domoch. Prhlava pôsobí protizápalovo a dezinfekčne, zvonka sa zas používa na popáleniny a rôzne ekzémy a vyrážky. Celkovo povzbudzuje látkovú premenu a na jarné prečistenie organizmu je ideálna.

Púpavu lekársku nájdete na slnečných miestach a lúkach bohatých na živiny. Podporuje trávenie a činnosť pečene, povzbudzuje látkovú premenu, je žlčopudná a močopudná a má posilňujúci účinok na ľudský organizmus. Vďaka vysokému obsahu draslíka je púpava lekárska jednou z najodporúčanejších liečivých rastlín pri odvodňovacej liečbe.

Skorocel kopijovitý rastie na slnečných miestach, pasienkoch a lúkach bohatých na živiny. Spevňuje tkanivá, najmä pľúcne tkanivo, sliznice a kožu a povzbudzuje telu vlastnú obranyschopnosť. Pôsobí protizápalovo, antibakteriálne, podporuje hojenie rán. Najväčšiu dôveru má však pri liečbe kašľa - zmierňuje záchvaty suchého dráždivého kašľa. Je vhodný aj pre deti.

Alchemilka obyčajná sa vyskytuje na slnečných miestach, v krovinách a vo svetlých lesoch. Už od puberty pomáha pri vynechávajúcom, ale aj pri príliš silnom či príliš dlho trvajúcom menštruačnom krvácaní. Na alchemilku sa spoliehame pri nenaaplnej túžbe po deťoch, vtedy, keď má matka nabrat' sily pred pôrodom, a aby sa zabránilo spontánnym potratom. Po pôrode urýchľuje hojenie rany a sťahovanie maternice, zlepšuje sekréciu materského mlieka. V klimakteriu pôsobí pozitívne na hormonálnu rovnováhu a zmierňuje typické ťažkosti.

Zdroje:

Moja domáca lekárnička z bylín- Karin Greiner

<https://soda.o2.sk/miesta/priroda-slovenska/9-lieciwych-rastlin-ktore-rastu-v-maji/>

Dvojstranu sporacovala:
Petra Kahancová

OBSAH

Aktuálne.....	3
Pýtate sa.....	5
Liturgické okienko.....	6
Dielňa ikonopisca od A po Z.....	8
Pravoslávna rodina.....	10
Rozhovor.....	12
Detská stránka.....	15
Medzi Východom a Západom.....	23
Novodobí svätí.....	26
Študentské práce.....	28
Súčasný zázrak.....	29
Duchovná knižnica.....	30
Modlitby.....	31
Pôstny receptár.....	32
Prírodná lekárň.....	33

Obálka: PCO v Bardejove

Strana 2: *Státie sv. Charalampija, ostatky sv. Charalampija*

Strana 35- 36: *Vystrihnite si záložky do knihy :-)*

ISTINA - Mesečník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS.

Redakčná rada: Jana Gubová, Lucia Laudoni, Eva Kahancová, Petra Kahancová, Jana Kapraľová, Ľubomíra Kosová, Martina Paulinová, Zuzana Sadilková, Natália Spišáková

Šéfredaktorka: Zuzana Petrovajová

Korektúra: Jana Gubová

Grafik: Jaroslav Smoleň

Technický redaktor: jerej Miroslav Guba

Pokladník: Anton Sorokáč

Ročník XXV/2020. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vychádza 12-krát do roka.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: istina12@gmail.com web: www.bpmorthodox.sk/istina

IBAN: **SK928330000002401561588**

Ročný príspevok 6 € + poštovné, uviesť krátke meno odosielateľa

Cirkevne schválené. Za obsah príspevkov zodpovedajú autori.

Uzavierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci.

Dátum vydania: apríl 2020

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Bratstvo pravoslávnej
mládeže na Slovensku
SYNDESMOS

Bratstvo pravoslávnej
mládeže na Slovensku
SYNDESMOS

Bratstvo pravoslávnej
mládeže na Slovensku
SYNDESMOS

30 rokov

30 rokov

30 rokov

